

***Справа про Опіку - Юридичний аналіз,
проведений Адвокат пані Марта Поні***

*Забара А.А., заступник голови судової колегії у цивільних
справах Верховного Суду Республіки Білорусь*

Аналіз Справи про Опіку – Позов пані Трафімович

Вступ:

Ніколас Черопулос, що мешкає в Швеції, громадянин Швеції і Греції проживав з громадянкою Республіки Білорусь Л.А. Трафімович в м. Стокгольмі, Швеція. За час їх стосунків у них народилися двоє дітей: Ансула, що народилася в Швеції 08.06.2012 р., і Олександра, що народилася в Швеції 01.04.2015 р. За дітьми спільно доглядали обидва батьки. 18 квітня 2017 року Л.А. Трафімович несподівано і без повідомлення Ніколаса Черопулоса незаконно вивезла дітей зі Швеції в Республіку Білорусь, з чого розпочалися страждання батька, і зараз ми спостерігаємо випадок міжнародного викрадення дітей їх матір'ю.

Залучені Держави:

Швеція і Білорусь - Обидві держави є учасниками Гаазької конвенції 1980 року про цивільно-правові аспекти міжнародного викрадення дітей і Конвенції про вручення за кордоном судових і позасудових документів у цивільних або торгових справах від 15 листопада 1965 року.

Коротка історія рішення, що додається:

Ніколас Черопулос, батько дітей, подав заяву в компетентний Центральний орган Швеції про негайне повернення дітей (25.04.2017 р.) відповідно до положень Гаазької конвенції 1980 р., викладених у статті 8, і в терміни, встановлені в статті 12. Білоруські суди, порушивши Гаазьку конвенцію 1980 року, не повернули дітей в Швецію, як вони повинні були зробити. Вони відмовилися зробити це, хоча Білорусь є Договірною державою Конвенції, порушивши тим самим міжнародне право, батьківські права Ніколаса Черопулоса, а також права людини відносно як дітей, так і батька.

Батько вичерпав усі засоби правового захисту і навіть дійшов до Верховного суду Білорусі, так і не отримавши справедливості (можливо, правосуддя у Білорусі є сліпим або просто не існує для будь-яких іноземних громадян).

Білоруська судова система винесла ухвалу по опіці над дітьми незаконно і у відсутність батька, без офіційного повідомлення останнього про дату слухання (порушуючи статтю 15 Конвенцій про вручення за кордоном судових і позасудових документів у цивільних або торгових справах від 15 листопада 1965 року). І, звичайно ж, порушуючи статтю 16 Конвенції, оскільки вони не мали права виносити ухвали з цього питання до того, як було встановлено, чи застосоване або ні повернення дітей, і без урахування того, що остаточне, безвідкличне рішення вже було прийняте шведськими судами, які були єдиними компетентними судами в цій справі, що доручили опіку над дітьми батьку.

Текст рішення, доданий до цього:

[2018-12-27 EN Illegally Ruled Custody Decision](#)

[2018-12-27 RU Illegally Ruled Custody Decision](#)

Факти по справі:

Л.А. Трафимович подала відносно батька позов до білоруських судів стосовно питання опіки над дітьми, визначення їх місця проживання, виплати аліментів батьком і визначення іншого порядку виїзду неповнолітніх дітей за межі Республіки Білорусь.

Суд задовольнив позовні вимоги Л.А. Трафимович рішенням від 27 грудня 2018 року у відсутність батька, який потім повторно оскаржив це рішення, вимагаючи його відміни.

Рішення є незаконним з наступних причин:

1. Батько, що мешкає в Швеції, не був офіційно і належним чином повідомлений про слухання 27 грудня 2018 року, він не був проінформований про хід розгляду справи відповідно до статті 15 Конвенцій про вручення за кордоном судових і позасудових документів у цивільних або торгових справах від 15 листопада 1965 року. У зв'язку з цим він не був присутнім на слуханні і не був представлений адвокатом.

2. Ухвала була винесена незаконно, оскільки воно не підпадає під юрисдикцію суду Республіки Білорусь, при цьому питання опіки над неповнолітніми раніше було розглянуте шведським

судом (ще у вересні 2018 року) з винесенням остаточної ухвали, відповідно до якої суд ухвалив, що опіка над неповнолітніми була доручена батьку, і це рішення набуло чинності.

3. Це рішення було незаконним, оскільки суди Республіки Білорусь не мали права розглядати справу про визначення місця проживання неповнолітніх, оскільки розгляд питання про можливе повернення неповнолітніх в Швецію не було завершено відповідно до Гаазької конвенції 1980 року.

4. Рішення було ґрунтоване на фактах, які не були підтверджені достовірною інформацією.

Апеляційна скарга батька була знову відхилена, і це рішення було абсолютно незаконним і ірраціональним, оскільки воно не має дійсних і істотних юридичних підстав.

Текст рішення, доданий до цього:

[2020.03.02 EN Custody Case REJECTION of Submitted 2020.01.17 Supervisory Appeal to the Chairman of Minsk City Court](#)

[2020.03.02 RU Custody Case REJECTION of Submitted 2020.01.17 Supervisory Appeal to the Chairman of Minsk City Court](#)

Правовий коментар:

1.

Як впливає з тексту вищезгаданого рішення, білоруська судова система відхилила першу основу для апеляції пана Черопулоса відносно його неналежного повідомлення про дату розгляду справи про опіку над його неповнолітніми дітьми, не приводячи ніяких юридичних аргументів і заявивши, що це не є основою для відміни судових рішень, оскільки пан Черопулос знаходився на території Республіки Білорусь під час розгляду справи, і позивачка (Л.А. Трафимович) повідомила відповідачу про необхідність з'явитися до суду.

Які правові норми дозволяють позивачеві повідомляти відповідача у справі, яка розглядається в суді, і з яких пір таку дію можна розглядати як офіційне повідомлення? Як у такому разі можна довести, що позивачка фактично інформувала відповідача і що вона не зробила таку заяву просто для того, щоб заманити в пастку свого супротивника і завдати йому шкоди? У такій ситуації, коли позивачеві було дозволено офіційно інформувати відповідача, за скільки днів вона повинна була повідомити його і як відповідач міг фактично з'явитися або бути представленим в суді на слухання, про яке він був неофіційно повідомлений своїм опонентом в останню хвилину, саме у той момент, коли він відвідував своїх дітей в країні з невідомою йому мовою? Як він міг організувати свій правовий захист, а також зібрати необхідну для спростування позову інформацію?

Є тільки одна відповідь!

НЕМАЄ НІЯКИХ правових норм, які допускають будь-яке з вищепереліченого, просто тому, що це призведе до незаконних рішень і порушення прав на захист, участь в слуханні і справедливий судовий розгляд, які мають усі сторони.

В даному випадку діючі правові норми були серйозно порушені білоруською судовою владою, яка винесла вищезгадану незаконну і юридично необґрунтовану ухвалу. Йдеться про положення статті 15 Конвенції про вручення за кордоном судових і позасудових документів у цивільних або торгових справах від 15 листопада 1965 року, учасником якої є Республіка Білорусь, оскільки країна ратифікувала її ще в 1998 році, яка свідчить:

Стаття 15:

У разі, якщо судова повістка або еквівалентний документ підлягав наряду за кордон в цілях вручення відповідно до положень справжньої Конвенції і відповідач до суду не з'явився, суд відкладає винесення ухвали до тих пір, поки не буде встановлено

1) що документ вручений в порядку, передбаченому законодавством прошеної держави для вручення або доставки досконалих в нім документів особам, що знаходяться на його території, або

2) що документ дійсно доставлений відповідачеві особисто або за місцем його проживання в іншому порядку,

-передбаченому в справжній Конвенції і що у будь-якому з цих випадків документ був вручений або доставлений своєчасно так, щоб відповідач міг підготуватися до свого захисту. Кожна Договірна Держава має право заявити, що його судді, незважаючи на положення частини першої цієї статті, можуть виносити ухвали, навіть якщо не було отримано свідоцтво, що підтверджує вручення або доставку документу, при виконанні усіх наступних умов:

а) документ був переданий одним із способів, передбачених в справжній Конвенції,

б) з дня наряду документу витік період часу, який суддя визначає як достатній стосовно кожної конкретної справи і який не може складати менше шести місяців,

г) ніякого свідоцтва якого б то не було роду не було отримано, незважаючи на вжиття всіх розумних заходів для його отримання від компетентних органів прошеної держави.

Ця стаття не перешкоджає прийняттю суддею в невідкладних випадках будь-яких заходів по забезпеченню позову.

З вищесказаного стає ясным і безперечним, що білоруські судові органи прийняли рішення порушуючи міжнародні конвенції, ратифіковані Республікою Білорусь, не посилаючись на які-небудь правові норми, не застосовуючи принцип справедливості і, таким чином, порушуючи

права пана Черопулоса і його дітей, його батьківські права, його право на правосуддя нарівні з громадянами Республіки Білорусь, ображаючи почуття справедливості, моральний принцип і логіку будь-якої шанованої і розсудливої людини, також як і будь-яке суспільство, яке поважає закон і піклується про своїх людей і їх права.

Належне і законне вручення судових документів просуває цивільне судочинство. Навпаки, неналежне вручення документів перешкоджає його прогресу, призводить до анулювання рішень і часто має непоправні юридичні наслідки, не кажучи вже про те, що вручення документів має бути першим кроком після подання позову. Крім того, офіційне вручення судових документів, для якого характерні особливі формальності, є найбільш представницькою формою практичного застосування основного права, права обох сторін бути почутими, дотримання якого повинен проаналізувати суддя, перш ніж приступити до розгляду матеріальної обгрунтованості справи, переданої до суду.

Міжнародна конвенція від 15 листопада 1965 року не відмінює положень внутрішнього законодавства країн, що підписали, стосовно вручення судових документів, але містить положення про необхідність забезпечення того, що документ був отриманий одержувачем, щоб уникнути фіктивного вручення документів і відсутності учасника на розгляді. Зокрема, відповідно до положень статті 15 вищезгаданої Конвенції про вручення за кордоном судових і позасудових документів у цивільних або торгових справах від 15 листопада 1965 року, що набула чинності у Білорусі в 1998 році, докази вручення документів за кордоном, що має власне метою вручення документів або повідомлення, мають бути отримані або з датованого і належним чином завіреного підтвердження отримання, наданий особі, який адресований документ, або за допомогою свідоцтва, виданого державою, якій було спрямовано заяву.

У такому підтвердженні мають бути вказані факт, місце і дата вручення документів, з тим щоб підтвердити, як уже згадувалося, що особа, якій передаються документи або повідомлення, була поінформована про документ, що підлягає врученню.

Отже, слухання судової справи має бути визнане суддею неприйнятним, якщо немає доказів того, що матеріали справи були належним чином передані відповідачеві, і якщо не витік значний період часу, щоб відповідач був викликаний вчасно для забезпечення свого захисту. Замість цього білоруські судові органи приступили до розгляду справи Л.А. Трафимович у відсутність пана Черопулоса.

2-3.

У рішенні, що додається, йдеться, що білоруська судова система також відхилила другу підставу пана Черопулоса, згідно з якою рішення від 27 грудня 2018 року було ухвалене незаконно, оскільки питання про опіку над неповнолітніми не підпадає під юрисдикцію суду Республіки Білорусь, оскільки його розглянув та остаточно розв'язав шведський суд, який 19-09-2008 року ухвалив, що опіку над неповнолітніми покладено на батька, і це рішення набрало чинності.

Таким чином, судові органи відхилили вищезазначену, розумну та правдиву підставу для апеляції, стверджуючи, що позивачка Л.А. Трафимович подала позов до суду з вимогою про надання права опіки над неповнолітніми 27-04-2017 р., тобто раніше за пана Черопулоса, який

подав відповідний позов у Швеції 30-05-2017 р. (хоча правда полягає у тому, що відповідний позов був поданий паном Черопулосом у Швеції 04-05-2017 р., а вже 30-05-2017 р. було ухвалено рішення (тимчасова постанова про те, що батька було тимчасово призначено опікуном дітей), і саме тому білоруські суди мають юрисдикцію в цій справі. Водночас, щоб підкріпити своє рішення, вони зазначають, що неповнолітні є громадянами Білорусі та живуть у Білорусі зі своєю матір'ю понад рік.

Судові органи Білорусі доходять до вищезазначених помилкових висновків і суджень, не беручи до уваги чинні норми права, невірно тлумачать їх і факти, щоб відхилити обґрунтовану і законну апеляцію пана Черопулоса. Зокрема, у рішенні йдеться, що:

Діти також є громадянами Білорусі: це не відноситься до справи і не має законних підстав, оскільки діти також є громадянами Білорусі, їх мати - громадянка Білорусі, але вони народилися в Швеції, постійно мешкали і росли в Швеції, поки не були викрадені їх матір'ю і незаконно перевезені в Республіку Білорусь. Таким чином, шведські суди, тобто суди звичайного місця проживання неповнолітніх, правомочні приймати рішення про опіку над неповнолітніми (статті 3 і 14 Гаазької конвенції 1980 року).

Діти живуть у Білорусі більше за один рік: хто насправді несе відповідальність за те, що діти живуть у Білорусі більше за один рік? Не пан Черопулос, оскільки він без зволікання подав заяву в Центральний орган Швеції через декілька днів після викрадення його дітей. Сама білоруська судова система відкрито порушила Гаазьку конвенцію 1980 року і відмовилася дозволити повернення дітей в країну їх проживання. Нині судові органи посилаються на умови, які вони самі створили, щоб дати слабке обґрунтування свого рішення, яке необґрунтовано і незаконно відхиляє апеляцію батька. Білоруська судова система відкрито прийняла неправомірне рішення і тепер використовує свої власні помилки і незаконні дії як аргументи проти батька, порушуючи міжнародні конвенції, міжнародне право і права людини.

У своїй заяві від 30-05-2019 року міністр юстиції Білорусі заявив відносно Гаазької конвенції, що діти мають бути повернені у свою країну "походження" якнайскоріше і що будь-яка суперечка повинна надалі вирішуватись компетентним судом за місцем їх первинного постійного проживання, причому цей суд, згідно Гаазької конвенції, є єдиним, таким, що має юрисдикцію відносно питань опіки і аліментів.

Джерело:

[2019.05.30 UA Інтерв'ю з Міністром юстиції Олегом Слижевським про національні та міжнародні механізми захисту інтересів дітей](#)

Л.А. Трафимович подала позов відносно питання опіки над дітьми у Білорусі 27-04-2017 р., тоді як пан Черопулос подав позов в Швеції пізніше, 30-05-2017 р. По-перше, правда в тому, що відповідний позов був поданий г-ном Черопулосом в Швеції 04-05-2017 р., а вже 30-05-2017 р. було винесено ухвалу (тимчасове рішення), згідно з якою батьку була тимчасово передана опіка над дітьми. Крім того, цей аргумент ще раз навмисно намагається створити неправдиві враження, оскільки тут є присутнім явне порушення Гаазької конвенції 1980 року.

Зокрема, положення статті 16 передбачає, що після отримання повідомлення про незаконне переміщення або утримання дитини відповідно до статті 3 судові або адміністративні органи

Договірної держави, в яку була переміщена або в якій утримується дитина, не повинні виносити ухвали відносно прав опіки, поки не буде встановлено, що дитина не підлягає поверненню відповідно до справжньої конвенції або якщо в розумний термін після отримання цього повідомлення було подано заяву про повернення дитини відповідно до справжньої Конвенції. В цьому випадку вони стверджують, що позов Л.А. Трафимович має пріоритет, хоча він був поданий всього через 10 днів після викрадення і незаконного переміщення дітей, без права на це, тоді як заява батька про повернення знаходилася на розгляді.

Як неприйнятний і незаконний позов, ухвала по якому не може бути винесена на підставі вищезгаданого положення, може мати пріоритет в суді без юрисдикції (оскільки юрисдикцію за місцем проживання мають шведські суди)? Як можна визнати пріоритет за часом в незаконному судовому процесі, коли батько все ще розшукує своїх дітей за допомогою шведської поліції і влади? Проте, білоруська судова система оспорує цю аргументацію тільки для того, щоб відхилити апеляцію батька без яких-небудь юридичних підстав.

Крім того, остаточна і безвідклична ухвала компетентних шведських судів, згідно з якою батьку було доручено опікунство над неповнолітніми, була винесена 19 вересня 2018 року, тоді як відповідне рішення білоруських судів, що не мали юрисдикції, було винесено 27 грудня 2018 р.

Вищезгадане рішення є лише частиною випробувань батька, що домагається захисту і визнання своїх власних прав і прав його дітей, оскільки білоруським правосуддям відносно нього були винесені ряд судових рішень порушуючи Гаазьку конвенцію 1980 року і міжнародного права, порушуючи батьківські права, права людини і права дітей, батько був позбавлений навіть права виступити, бути присутнім або бути представленим в суді. Виникає питання: можливо, це є "нормальним" для країни, яка навіть не підписала Європейську конвенцію про права людини, і, може, саме тому цю країну постійно звинувачують в порушенні прав.

Нещодавній розвиток подій у справі:

На момент завершення цього аналізу Верховний суд Республіки Білорусь виніс ухвалу по апеляції у вищезгаданій справі. На жаль, боротьба батька закінчилася, як і очікувалося, ухваленням іншого незаконного рішення, в якому не враховуються заперечення і позиція батька, і яке можна коротко прокоментувати таким чином:

1. Рішення спочатку обмежується загальним повідомленням про те, що вивчення матеріалів справи не виявило обґрунтованості заперечень батька стосовно неправомірного виконання білоруськими судами їх обов'язків і відсутності у них юрисдикції.

2. Потім це рішення повторює те, що повторюють попередні, викладаючи коротку історію розгляду питання і роблячи висновок про те, що суд правомірно визначив в якості місця проживання дітей місце проживання їх матері, оскільки в нім враховувався вік дітей і їх потреба в материнській турботі, а також необхідність створення відповідної умови для життя, і враховується укладення відділу освіти міста Мінськ (!!!).

Очевидно, можна сказати, що Суд не вважає за потрібне розглядати позицію батька, а також не обтяжує себе оцінкою того, яким чином мати забрала дітей від батька і країни їх

народження та проживання.

Фактично Верховний Суд Білорусі вважає, що з достовірністю доведено, що мати створила всі необхідні умови для розвитку дітей.

3. Вражає посилання на те, що немає доказів того, що мати негативно говорить про батька або заважає йому спілкуватися зі своїми дочками.

Вищезгаданий провокаційно необґрунтований висновок суду свідчить про його упередженість і відмову в здійсненні правосуддя. Як могли бути виявлені докази вказаного вище факту, якщо єдиною, хто з'явився в суді першої інстанції, була мати, і вони взяли до уваги тільки її звинувачення?

Чи має право сама мати представити докази того, що вона негативно говорить дітям про їх батька і що вона не дозволяє йому спілкуватися з ними? Тільки батько міг надати цю інформацію, але він не з'явився до суду, тому що він не був викликаний і не був офіційно повідомлений відповідно до законодавства.

Ці висновки суду сміхотворні для будь-якої розумної людини, адже це Верховний суд Республіки Білорусь, який повинен потурбуватися про те, щоб вселити повагу і довіру своїм рішенням.

4. Таким чином, в рішенні робиться висновок про те, що заперечення батька є необґрунтованими і що факти справи свідчать про те, що батько був належним чином проінформований про час і місце розгляду справи. На доказ цього суд стверджує, що копія позову матері і лист, перекладені англійською та шведською мовами, були відправлені за місцем проживання батька і по електронній пошті. Якщо вони були відправлені, чому суд не посилається на розписку, що підтверджує, що батько отримав таке повідомлення і що він був законно повідомлений, для обґрунтування свого рішення?

Звичайно, недостатньо відправляти повідомлення, якщо немає підтвердження їх отримання, як ми детально проаналізували вище. Виходячи з цієї логіки, суд міг послати повідомлення напередодні, і, звичайно ж, зацікавлена сторона не буде вчасно поінформована, оскільки пройдуть тижні або навіть місяці, поки вони потраплять в її руки.

Текст рішення, доданий до цього:

[2020.05.22 EN REJECTION of APPEAL from AA Zabara Supreme Court regarding Custody Decision 2018.12.27](#)

[2020.05.22 RU REJECTION of APPEAL from AA Zabara Supreme Court regarding Custody Decision 2018.12.27](#)

Крім того, суд повторив, що батько знаходився у Білорусі в день судового розгляду. Детальний коментар до цього безглузлого твердження також цитується вище. Нарешті, бездоказово і довільно, Суд вважає, що батько вирішив ігнорувати білоруські суди.

Неймовірно, як Верховному суду країни вдається порушити міжнародне право відносно законного повідомлення, оскільки офіційне повідомлення батька виконане не було, і в той же час звинувачувати самого батька в ігноруванні білоруських судів.

Зрозуміло, що коментуванню таких рішень, які є ганьбою для поняття правосуддя та кричущим порушенням прав людини, можна було б присвятити сотні, а то й тисячі рядків. Однак, важливо продемонструвати позицію цієї країни, проінформувати та захистити кожного, хто може стати її жертвою, і сподіватися, що в майбутньому не буде більше жодного батька, який зазнає такого емоційного та психологічного насилля.

Коментуючий юрист, Адвокат:

Марта Пони, Адвокат (ліцензія № 6101)

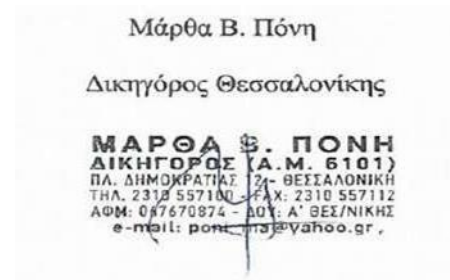
Пл. Дімократіас 12 - Салоніки - ГРЕЦІЯ

Tel: 2310 557 100,

Fax: 2310 557112

Email: poni_ma@yahoo.gr

Печатка/Підпис

***У разі розбіжності в тлумаченні приведеного вище тексту, початковий текст на грецькій мові має переважну силу.**

Ніколаос АА Черопулос

Батько Анти та Олександри

Стокгольм, червень 2020 р.

Переглянуто в жовтні 2023 року